

قوانین مقررات برگزاری مناقصه مزایده

۱. قانون برگزاری مناقصات

مصوب: ۱۳۸۳،۱،۲۵ مجلس

۱۳۸۳،۱۱،۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام

ایلاعی ۱۳۸۳،۱۱،۱۷ به شماره ۱۳۸۹۰ از سوی مجلس

ماده ۱ قانون مدنی - مصوبات مجلس شورای اسلامی و نتیجه همه پرسی پس از طی مراحل قانونی به رئیس جمهور ابلاغ می‌شود. رئیس جمهور باید ظرف مدت پنج روز آنرا امضا و به مجریان ابلاغ نماید و دستور انتشار آنرا صادر کند و روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت پس از ابلاغ منتشر نماید.
تبصره - در صورت استنکاف رئیس جمهور از امضا یا ابلاغ در مدت مذکور در این ماده به دستور رئیس مجلس شورای اسلامی روزنامه رسمی موظف است ظرف مدت ۷۲ ساعت مصوبه را چاپ و منتشر نماید.
(مصوب ۱۳۷۰/۸/۴)
ماده ۲ قانون مدنی - قوانین پانزده روز پس از انتشار در سراسر کشور لازم الاجرا است مگر آن که در خود قانون ترتیب خاصی برای موقع اجرا مقرر شده باشد. (مصوب ۱۳۴۸/۸/۲۹)

قوانین مقررات برگزاری مناقصه مزایده

فصل اول- کلیات

ماده ۱- کاربرد

الف) این قانون به منظور تعیین روش و مراحل برگزاری مناقصات به تصویب می‌رسد و تنها در معاملاتی^۱ که با رعایت این قانون انجام می‌شود، کاربرد دارد.
ب) قوای سه‌گانه جمهوری اسلامی ایران اعم از وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی، مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دولتی، شرکت‌های بیمه دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی (در مواردی که آن بنیادها و نهاده‌ا از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند)، مؤسسات عمومی^۲، بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی، شورای نگهبان قانون اساسی و همچنین دستگاه‌ها و واحدهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، اعم از این که قانون خاص خود را داشته و یا از قوانین و مقررات عام تبعیت نمایند نظیر وزارت جهاد کشاورزی، شرکت ملی نفت ایران، شرکت ملی گاز ایران، شرکت ملی صنایع پتروشیمی ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان بنادر و کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و شرکت‌های تابعه آنها موظفند در برگزاری مناقصه، مقررات این قانون را رعایت کنند.^۳

^[1] قانون بودجه سال ۱۳۸۹ بند ۱۰ جزء الف: «خرید کالا و خدمات از طریق بورس، بدون رعایت احکام و تشریفات قانون برگزاری مناقصات، توسط دستگاه‌های اجرایی بلامانع است. همچنین در اجراء قانون برگزاری مناقصات، ماده (۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری در سال ۱۳۸۹ ملغی‌الامر می‌گردد.»
ماده ۱۷ - به دستگاه‌های اجرایی اجازه داده می‌شود از طریق مناقصه و با عقد قرارداد با شرکت‌ها و مؤسسات غیردولتی براساس فعالیت مشخص، حجم کار معین قیمت هر واحد کار و قیمت کل به‌طور شفاف و مشخص بخشی از خدمات مورد نیاز خود را تأمین نمایند. در صورت عدم مراجعه متقاضیان، اجازه داده می‌شود با رعایت قانون برگزاری مناقصات و تأیید سازمان از طریق ترک تشریفات مناقصه اقدام گردد.
تبصره - شرکت‌های موضوع این ماده حسب وظایف مربوط توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا وزارت کار و امور اجتماعی تعیین صلاحیت شده و در صورت تخلف از حکم این ماده لغو صلاحیت می‌گردند.
ماده ۸۷ قانون بودجه سال ۹۰ - «ماده (۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری منصرف به امور خدمات اداری داخل دستگاه‌هاست و شامل اجرای طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای نمی‌شود. در اجرای ماده یاد شده رعایت ماده (۲۹) قانون برگزاری مناقصات مصوب ۱۳۸۳/۱/۲۵ نیز الزامی است.»
^[2] قانون برنامه پنجاهساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران ماه ۸۴ مربوط به صندوق توسعه ملی بند ۴ از شق ی: سایر مقررات
تبصره۱- از نظر این ماده مؤسسات و شرکت‌ها در صورتی غیرعمومی محسوب می‌شوند که حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) سهام، یا سهم‌الشرکه آنها مستقیم و یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.
مؤسسات و شرکت‌هایی که اکثریت مطلق سهام آنها متعلق به مؤسسات عمومی و عام‌المنفعه نظیر موقوفات، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و مؤسسات خیریه عمومی است از نظر این ماده در حکم مؤسسات و شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند. لازم به ذکر است که برای اولین بار به مؤسسات عمومی در قانون اشاره شده است/
تبصره۲- نگاه‌های اقتصادی که صرفنظر از نوع مالکیت بیش از بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیأت مدیره آنها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند از نظر این ماده دولتی محسوب می‌گردند و پرداخت از منابع صندوق به آنها ممنوع است.
^[3] قانون برنامه پنجاهساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰) مصوب ۱۳۸۹،۱۰،۳۰ مجلس شورای اسلامی
ماده ۲۰ بند ب- دانشگاه‌ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌هایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی‌ربط می‌باشند بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی به ویژه قانون محاسبات عمومی، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون برگزاری مناقصات و اصلاحات و الحاقات بعدی آنها و فقط در چهارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی و اداری-استخدامی تشکیل‌تای مصوب هیأت امانه، که حسب مورد به تأیید وزراء علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت،

۱ . قانون برگزاری مناقصات

تبصره: نیروهای مسلح، تابع مقررات و ضوابط خاص خود بوده و از شمول این قانون مستثنی هستند.^۴
ماده ۲- تعاریف
واژگانی که در این قانون به کار برده شده، به شرح زیر تعریف می‌شوند:
الف) مناقصه: فرآیندی است رقابتی برای تأمین کیفیت مورد نظر (طبق اسناد مناقصه) که در آن تعهدات موضوع معامله به مناقصه‌گری که کم‌ترین قیمت متناسب را پیشنهاد کرده باشد، واگذار می‌شود.
ب) مناقصه‌گزار: دستگاه موضوع بند «ب» ماده (۱) این قانون که مناقصه برگزار می‌نماید.
ج) مناقصه‌گر: شخصی حقیقی یا حقوقی است که اسناد مناقصه را دریافت و در مناقصه شرکت می‌کند.
د) کمیته فنی بازگانی: هیأتی است با حداقل سه عضو خبره فنی‌بازگانی صلاحیت‌دار که از سوی مقام مجاز دستگاه مناقصه‌گزار انتخاب می‌شود و ارزیابی فنی‌بازگانی پیشنهادها و سایر وظایف مقرر در این قانون را برعهده می‌گیرد.
هـ) ارزیابی کیفی مناقصه‌گران: عبارت است از ارزیابی توان انجام تعهدات مناقصه‌گران که از سوی مناقصه‌گزار یا به تشخیص وی توسط کمیته فنی‌بازگانی انجام می‌شود.
و) ارزیابی فنی‌بازگانی پیشنهادها: فرآیندی است که در آن مشخصات، استانداردها، کارایی، دوام و سایر ویژگی‌های فنی‌بازگانی پیشنهادهای مناقصه‌گران بررسی، ارزیابی و پیشنهادهای قابل قبول برگزیده می‌شوند.
ز) ارزیابی مالی: فرآیندی است که در آن مناسب‌ترین قیمت به شرح مندرج در ماده (۲۰) این قانون از بین پیشنهادهایی که از نظر فنی‌بازگانی پذیرفته شده‌اند، برگزیده می‌شود.
ح) ارزیابی شکلی: عبارت است از بررسی کامل بودن اسناد و امضای آنها، غیر مشروط و خوانا بودن پیشنهاد قیمت.
ط) انحصار: انحصار در معامله عبارت است از یگانه بودن متقاضی شرکت در معامله که به طرق زیر تعیین می‌شود:
۱) اعلان هیأت وزیران برای کالاها و خدماتی که در انحصار دولت است.
۲) انتشار آگهی عمومی و ایجاد تنها یک متقاضی برای انجام معامله.
ی) برنامه زمانی مناقصه: سندی است که در آن زمان و مهلت برگزاری مراحل مختلف مناقصه مدت اعتبار پیشنهادها و زمان انعقاد قرارداد مشخص می‌شود.

 درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستان‌ها به تأیید رئیس‌جمهور می‌رسد، عمل می‌نمایند. اعضاء هیأت علمی ستادی وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی نیز مشمول حکم این بند هستند. حکم این بند شامل مصوبات، تصمیمات و آیین‌نامه‌های قبلی نیز می‌گردد و مصوبات یادشده مادام که اصلاح نگردیده به قوت خود باقی هستند. ماده۱۳-هـ. مقررات مالی، معاملاتی و استثنای سازمان انرژی اتمی ایران و شرکت‌های تابعه و دستگاه‌های وابسته در بخش فعالیت‌های تخصصی بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور و قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر قوانین و مقررات عمومی مجری خواهد بود. مصادیق امور تخصصی و غیرتخصصی و مقررات یادشده حاکم بر امور تخصصی بنا به پیشنهاد سازمان مذکور و تأیید معاونت و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. اجرای مقررات مذکور در سقتا اعتبارات مصوب مجاز است. ⁴مقررات برگزاری مناقصات نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در انتهای کتاب آمده است.	
روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران	۲۵

قوانین مقررات برگزاری مناقصه مزایده

ماده ۳- طبقه‌بندی معاملات

معاملات از نظر نصاب (قیمت معامله) به سه دسته تقسیم می‌شوند:

۱) **معاملات کوچک:** معاملاتی که به قیمت ثابت سال ۱۳۸۲ کمتر از بیست میلیون (۲۰۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد.

۲) **معاملات متوسط:** معاملاتی که مبلغ مورد معامله بیش از سقف مبلغ معاملات کوچک بوده و از ده برابر سقف ارزش معاملات کوچک تجاوز نکند.

۳- **معاملات بزرگ:** معاملاتی که مبلغ برآورد اولیه آنها پیش از ده برابر سقف ارزش مبلغ معاملات کوچک باشد.^۵

تبصره ۱- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است در ابتدای هر سال نصاب معاملات را براساس شاخص بهای کالاها و خدمات اعلام شده توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، جهت تصویب به هیأت وزیران پیشنهاد نماید.
تبصره ۲- مبلغ نصاب برای معاملات کوچک و متوسط مبلغ مورد معامله و برای معاملات عمده، مبلغ برآورد واحد متقاضی معامله می‌باشد.

تبصره ۳- مبلغ یا برآورد معاملات مشمول هر یک از نصاب‌های فوق نباید با تفکیک اقلامی که به طور متعارف یک مجموعه واحد تلقی می‌شوند، به نصاب پایین‌تر برده شود.

ماده ۴- طبقه‌بندی انواع مناقصات

الف) مناقصات از نظر مراحل بررسی به انواع زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- مناقصه یک مرحله‌ای: مناقصه‌ای است که در آن نیازی به ارزیابی فنی‌بازگانی پیشنهادها نباشد. در این مناقصه پاکت‌های پیشنهاد مناقصه‌گران در یک جلسه گشوده و در همان جلسه برنده مناقصه تعیین می‌شود.

۲- مناقصه دو مرحله‌ای: مناقصه‌ای است که به تشخیص مناقصه‌گزار، بررسی فنی‌بازگانی پیشنهادها لازم باشد، در این مناقصه، کمیته فنی‌بازگانی تشکیل

^[1] هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۴/۱۲ بنا به پیشنهاد شماره ۵۶/۴۰۹۵۹ مورخ ۱۳۹۰/۳/۱۷ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد تبصره (۱) ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات (مصوب ۱۳۸۲) تصویب کرد:
الف- نصاب معاملات موضوع ماده (۳) قانون مذکور به شرح ذیل تعیین می‌شود:
۱- معاملات کوچک: معاملاتی که کمتر از مبلغ پنجاه و پنج میلیون (۵۵،۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد.
۲- معاملات متوسط: معاملاتی که مبلغ معامله بیش از سقف معاملات کوچک بوده و از مبلغ پانصد و پنجاه میلیون (۵۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال تجاوز نکند.
۳- معاملات بزرگ: معاملاتی که مبلغ برآورد اولیه آنها بیش از مبلغ پانصد و پنجاه میلیون (۵۵۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال باشد.
ب- نصاب‌های تعیین شده از تاریخ ابلاغ این تصویب‌نامه تا زمانی که اصلاح نشده است، قابل اجرا خواهند بود.
تذکره: در نصاب معاملات سال ۸۹ بند آمده بود: «ج- نصاب معاملات موضوع بند الف در اجرای مفاد جزء ب بند ۱۰ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور در سال ۱۳۸۹ که معامله بر اساس مزایده انجام می‌شود تسری یافته و مورد عمل دستگاه‌های اجرایی قرار می‌گیرد» و در جزء ب بند ۱۰ ماده واحده قانون بودجه آمده بود: «اختیارات هیأت وزیران در مورد تعیین نصاب معاملات موضوع قانون برگزاری مناقصات و نیز حکم مواد(۲۷) و(۲۸) قانون مذکور به مواردی که معامله براساس مزایده انجام می‌شود، تسری می‌یابد».
حال سوالات ذیل به ذهن متبادر می‌شود
۱- آیا نصاب مزایادات فقط برای سال ۸۹ بوده است؟
۲- بعد از سال ۸۹ نصاب مزایادات همان ۴۹۰،۰۰۰،۰۰۰ است؟
۳- بعد از سال ۸۹ نصاب مزایادات به میالغ قبل از ۸۹ یعنی آیین‌نامه معاملات دولتی برمی‌گردد؟

می‌شود و نتایج ارزیابی فنی‌بازگانی پیشنهادها را به کمیسیون مناقصه گزارش می‌کند و براساس مفاد ماده (۱۹) این قانون برنده مناقصه تعیین می‌شود.

ب) مناقصات از نظر روش دعوت مناقصه‌گران به انواع زیر طبقه‌بندی می‌شوند:

۱- مناقصه عمومی: مناقصه‌ای است که در آن فراخوان مناقصه از طریق آگهی عمومی به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

۲- مناقصه محدود: مناقصه‌ای است که در آن به تشخیص و مسئولیت بالاترین مقام دستگاه مناقصه‌گزار، محدودیت برگزاری مناقصه عمومی با ذکر ادله تأیید شود، فراخوان مناقصه از طریق ارسال دعوت‌نامه برای مناقصه‌گران صلاحیت‌دار [براساس ضوابط موضوع (۱۳) و (۲۷) این قانون] به اطلاع مناقصه‌گران می‌رسد.

فصل دوم- سازماندهی مناقصات

ماده ۵- کمیسیون مناقصه

الف) کمیسیون مناقصه از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۱- رئیس دستگاه مناقصه‌گزار یا نماینده وی.

۲- ذی‌حساب یا بالاترین مقام مالی دستگاه مناقصه‌گزار حسب مورد.

۳- مسئول فنی دستگاه مناقصه‌گزار یا واحدی که مناقصه به درخواست وی برگزار می‌شود.

ب) در مناقصات مربوط به شهرداری‌ها^۶ از سوی شورای شهر یک نفر به عنوان ناظر در جلسات کمیسیون مناقصه شرکت خواهد کرد.

ج) کمیسیون با حضور هر سه نفر اعضای مزبور رسمیت دارد و تمام اعضاء مکلف به حضور در جلسه و ابراز نظر هستند. تصمیمات کمیسیون با رأی اکثریت اعضاء معتبر خواهد بود.

د) در مناقصات دو مرحله‌ای، کمیسیون مناقصه با حضور رئیس دستگاه مناقصه‌گزار تشکیل می‌شود.

ه) اعضاء کمیسیون مناقصات در شرکت‌های دولتی با انتخاب هیأت مدیره می‌باشد.

ماده ۶- وظایف کمیسیون مناقصه

اهم وظایف کمیسیون مناقصه به شرح زیر است:

الف) تشکیل جلسات کمیسیون مناقصه در موعد مقرر در فراخوان مناقصه.

ب) بررسی پیشنهادهای مناقصه‌گران از نظر کامل بودن مدارک و امضای آنها و نیز خوانا بودن و غیرمشروط بودن پیشنهادهای قیمت (ارزیابی شکلی).

 ۶ قراردادهای منعقد شهرداری چنانچه بدون رعایت تشریفات مقرر قانونی باشد بلا اثر است سؤال: مطابق آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران مصوب ۱۳۵۵ قراردادهای منعقد شهرداری با اشخاص حقیقی و حقوقی نیاز به رعایت تشریفات مناقصه و مزایده دارد، حال اگر شهرداری تهران بدون رعایت شرایط مذکور قراردادی را با اشخاص مذکور منعقد نماید آیا این قرارداد لازم الاجرا و قابل ترتیب اثر است یا خیر؟ نظریه اداره کل حقوقی: در مواردی که طبق مقررات، شهرداری مکلف به رعایت تشریفات مقرر بوده و بدون انجام آن، قراردادی منعقد نموده باشد چنین قراردادی بلا اثر است.	
مجموعه‌های روزنامه رسمی - سال ۱۳۷۸	۲۷
روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران	

قوانین مقررات برگزاری مناقصه مزایده

ج) ارزیابی پیشنهادها و تعیین پیشنهادهای قابل قبول طبق شرایط و اسناد مناقصه.
د) ارجاع بررسی فنی پیشنهادها به کمیته فنی‌بازگانی در مناقصات دو مرحله‌ای.
ه) تعیین برندگان اول و دوم مناقصه (طبق ضوابط مواد ۱۹ و ۲۰ این قانون، و) تنظیم صورت‌جلسات مناقصه.
ز) تصمیم‌گیری درباره‌ی تجدید یا لغو مناقصه.
ماده ۷- هیأت رسیدگی به شکایات
به منظور رسیدگی به دعاوی بین مناقصه‌گر و مناقصه‌گزار هیأت رسیدگی به شکایات تشکیل می‌گردد. اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.^۷
ماده ۸- وظایف هیأت رسیدگی به شکایات
الف) رسیدگی به اعتراضات مربوط به اجرا نشدن هر یک از مواد این قانون.
ب) صدور رأی تجدید یا لغو مناقصه.

تبصره ۱- موارد زیر مشمول رسیدگی از سوی هیأت رسیدگی به شکایت نیست:

۱- معیارها و روش‌های ارزیابی پیشنهادها.

۲- ترجیح پیشنهاددهندگان داخلی.

۳- اعتراضاتی که یک ماه پس از اعتبار پیشنهادها ارسال شده باشد.

۴- شکایت برندگان مناقصات پس از انعقاد قرارداد.

تبصره ۲- آیین‌نامه اجرایی این ماده پس از تصویب این قانون و اساسنامه موضوع ماده (۷) به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

فصل سوم- برگزاری مناقصات

ماده ۹- فرآیند برگزاری مناقصات

فرآیند برگزاری مناقصات به ترتیب شامل مراحل زیر است:

الف) تأمین منابع مالی^۸

ب) تعیین نوع مناقصه در معاملات بزرگ (یک مرحله‌ای یا دو مرحله‌ای، عمومی یا محدود).

ج) تهیه اسناد مناقصه.

د) ارزیابی کیفی مناقصه‌گران در صورت لزوم.

هـ) فراخوان مناقصه.

و) ارزیابی پیشنهادها.

ز) تعیین برنده مناقصه و انعقاد قرارداد.

ماده ۱۰- تأمین منابع مالی^۹

^[1] لایحه اساسنامه؛ مشتمل بر سیزده ماده و دوازده تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۰۹ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید
^[2] جهت اطلاع از ضمانت اجرای این بخش به انتهای کتاب مراجعه فرمایید.
^[3] کی‌جستوی‌لایحه مزایده
^[4] کی‌جستوی‌لایحه مزایده
^[5] کی‌جستوی‌لایحه مزایده
^[6] کی‌جستوی‌لایحه مزایده
^[7] کی‌جستوی‌لایحه مزایده
^[8] کی‌جستوی‌لایحه مزایده
^[9] کی‌جستوی‌لایحه مزایده

۱. قانون برگزاری مناقصات

الف) انجام معامله به هر طریق مشروط بر آن است که دستگاه‌های موضوع بند (ب) ماده (۱) این قانون به نحو مقتضی نسبت به پیش‌بینی منابع مالی معامله در مدت قرارداد اطمینان حاصل و مراتب در اسناد مرتبط قید شده باشد.
ب) موضوع پیش‌بینی منابع مالی و نحوه‌ی ضمان تأخیر تعهدات برای انجام معامله باید به صراحت در شرایط و اسناد مناقصه از سوی دستگاه مناقصه‌گزار قید و تعهد شود.

ماده ۱-۱- روش‌های انجام مناقصه

مناقصه به طرق زیر انجام می‌شود:

الف) در معاملات کوچک، کارپرداز یا مأمور خرید باید با توجه به کم و کیف موضوع معامله (کالا، خدمت یا حقوق) درباره بهای آن تحقیق نماید و با رعایت صرفه و صلاح و اخذ فاکتور مشخص و به تشخیص و مسئولیت خود، معامله را با تأمین کیفیت به کم‌ترین بهای ممکن انجام دهد.

ب) در معاملات متوسط، کارپرداز یا مأمور خرید باید با توجه به کم و کیف موضوع معامله (کالا، خدمت یا حقوق) درباره بهای آن تحقیق نماید و با رعایت صرفه و صلاح و اخذ حداقل سه فقره استعلام کتبی، با تأمین کیفیت مورد نظر، چنانچه بهای به دست آمده مورد تأیید مسئول واحد تدارکاتی یا مقام مسئول هم‌تراز وی باشد، معامله را با عقد قرارداد یا اخذ فاکتور انجام دهد و چنانچه اخذ سه فقره استعلام کتبی ممکن نباشد با تأیید مسئول تدارکاتی یا مقام مسئول هم‌تراز وی، به تعداد موجود کفایت می‌شود.

تبصره- چنانچه مسئولیت واحد تدارکاتی بر عهده‌ی کارپرداز واحد باشد امضای نامبرده به منزله امضای مسئول واحد تدارکاتی است. در صورتی که دستگاه اجرایی فاقد کارپرداز باشد می‌توان وظایف مندرج در این قانون را به متصدیان پست‌های مشابه سازمانی و یا به مأمور خرید محول نمود.

ج) در معاملات بزرگ به یکی از روش‌های زیر عمل می‌شود:

- برگزاری مناقصه عمومی از طریق انتشار فراخوان در روزنامه‌های کثیرالانتشار.
- برگزاری مناقصه محدود.

ماده ۱۲- ارزیابی کیفی مناقصه‌گران

الف) در ارزیابی کیفی مناقصه‌گران، باید موارد زیر لحاظ شود:

- تضمین کیفیت خدمات و محصولات
- داشتن تجربه و دانش در زمینه مورد نظر.
- حسن سابقه.
- داشتن پروانه کار یا گواهینامه‌های صلاحیت، در صورت لزوم.

۹مطابق ماده ۸ آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۴) قانون برنامه چهارم مصوب ۱۳۸۴۰۴/۱۲ «به علت ناشخص بودن هزینه‌های توسعه در قراردادهای توام اکتشاف و استخراج، شرکت ضمن رعایت شرایط و ضوابط قانونی مندرج در بند (هـ) ماده (۱۴) قانون برنامه، در انتخاب پیمانکاران طرح‌ها و پروژه‌های توام اکتشاف و استخراج پس از احراز صلاحیت فنی شرکت‌کنندگان در مناقصه و پذیرش حداقل تعهدات اکتشافی مورد نظر کارفرما از سوی پیمانکاران باید پیشنهاد کمترین نرخ بازگشت سرمایه برای پیمانکار را ملاک و مبنای انتخاب پیمانکار قرار دهد.»

 روزنامه‌های مناقصه	۲۹
---	----

قوانین مقررات برگزاری مناقصه‌مزایده

۵- توان مالی متقاضی برای انجام کار در صورت لزوم.

ب) مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران به شرح زیر است:

- تعیین معیارهای ارزیابی و اهمیت نسبی معیارها.
- تهیه اسناد ارزیابی.
- دریافت، تکمیل و ارسال اسناد ارزیابی از سوی متقاضیان.
- ارزیابی اسناد دریافت شده و تعیین امتیاز هر یک از مناقصه‌گران و رتبه‌بندی.
- اعلام اسامی مناقصه‌گران صلاحیت‌دار به کارفرما و امتیاز و رتبه‌ی آنها (تهیه لیست کوتاه)
- مستندسازی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.

ج) سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون آیین‌نامه اجرایی ارزیابی کیفی مناقصه‌گران را با رعایت موازین مقرر در این ماده که بیانگر شاخص‌های اندازه‌گیری و روش ارزیابی مناقصه‌گران باشد تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده ۱۳- فراخوان مناقصه

الف) مفاد فراخوان مناقصه حداقل باید شامل موارد زیر باشد:

- نام و نشانی مناقصه‌گزار.
- نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات.
- نوع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه.
- محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل و گشایش پیشنهادها.
- مبلغ برآورد شده معامله و مبنای آن (در صورتی که تعیین آن میسر یا به مصلحت باشد). در مواردی که فهرست بهای پایه وجود دارد، بر آورد طبق فهرست یاد شده تهیه می‌شود.

ب) فراخوان مناقصه عمومی باید به تشخیص مناقصه‌گزار از دو تا سه نوبت حداقل در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار^{۱۰} کشوری یا استان مربوط منتشر گردد.^{۱۱}

۱0 تشخیص کثیرالانتشاربودن یا نبودن روزنامه یا عرف است نظریه شماره: ۵/۸/۵۷/۴۸۰۱ سن۱۰: قانون آئین دادرسی مدنی باید چه تیرازی را داراباشد؟ نظر مشورتی اداره حقوقی بشرح زیر است: روزنامه کثیرالانتشار تعریف قانونی و ملاک مشخص حقوقی ندارد و برای تشخیص آن از حیث تیراژ نیز مبنائی معین نشده است. عرفاً روزنامه‌های پر فروش هر کشور را روزنامه کثیرالانتشار آن کشور می‌نامند. مرجع: مجموعه نظریات مشورتی اداره حقوقی دادگستری جمهوری اسلامی ایران فرمسال دی ماه سال ۱۳۵۸ به بعد. تهیه و تنظیم: غلامرضاشرقی، امیر حسین ابادی ناشر. روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران	
۱1 قانون ممنوعیت وزارخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی از چاپ و انتشار نشریات غیر ضرور مصوب ۱۳۶۵/۷/۲۹ ماده واحده – اختصاص و پرداخت هر گونه وجه از محل اعتبارات جاری و عمرانی منظور در قانون بودجه سالیانه کل کشور و اموال و ثروت‌هایعمومی از سوی وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و نهادهای انقلاب اسلامی واستفاده کردن از امکانات دولتی و کارکنان برای جمع‌آوری مطالب، تحریر، تنظیم، چاپ و انتشار هر گونه کتاب، روزنامه، مجله، نشریات مشابه و هنوع اوراق و پارچه‌های تبلیغاتی، جزوه، بروشور، تراکت، پوستر (به استثنای پوستر و بروشورهای آموزشی) سفارش چاپ هر گونه آگهی تیریک، تسلیت و تشکر و اطلاعیه‌های غیر ضروری که مستقیماً با وظایف آنها ارتباط نداشته باشند در روزنامه و نشریات کشور ممنوع می‌باشد.	
<i>کیجوتپی‌لایه‌ای</i>	۳۰

۱. قانون برگزاری مناقصات

ج) مناقصه‌گزار می‌تواند علاوه بر موارد مذکور در بند «ب» این ماده از طریق سایر رسانه‌های گروهی و رسانه‌های ارتباطی جمعی یا شبکه‌های اطلاع‌رسانی نیز فراخوان را منتشر نماید.

د) در صورتی که نیاز به برگزاری مناقصه بین‌المللی باشد، یا استفاده از تسهیلات اعتباری خارجی مطرح باشد، باید با کسب مجوزهای مربوط و با رعایت موازین **قانون حداکثر^{۱۲}** استفاده از توان فنی، مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲ آگهی مربوط در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار و حداقل یک نوبت در یکی از روزنامه‌های انگلیسی زبان داخلی و یک مجله یا روزنامه بین‌المللی مرتبط با موضوع مناقصه، منتشر شود.^{۱۳}

این ممنوعیت شامل تمامی اعتبارات دستگاههای مذکور حتی اعتباراتی که مستثنی از قانون محاسبات عمومی و یا سایر مقررات عمومی دولت‌هستند نیز باشد. تبصره ۱ - موارد ذیل از شمول ممنوعیت این قانون مستثنی می‌باشند... تبصره ۵ - هر گونه هزینه و تخلف از این قانون در حکم تصرف غیر مجاز در اموال دولتی می‌باشد. قانون مربوط به نشر آگهی‌های دولتی مصوب ۱۳ تیر ماه ۱۳۳۶ ماده اول - از تاریخ تصویب این لایحه قانونی وزارتخانه‌ها و سازمان برنامه و نگاه راهدن و سایر بنگاههای دولتی و مؤسسات و شرکتهایی که به سرمایه دولت اداره می‌شوند مکلفند کلیه آگهی‌های دولتی را برای درج در جراید مستقیماً به اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال دارند و همچنین آگهی‌هایی که به هزینه اشخاص باید به وسیله دولت منتشر شود. ماده دوم - دوایر مؤسسات دولتی در شهرستان‌ها مکلفند آگهی‌های دولتی را برای اطلاع فرماندار محل ارسال دارند تا کمیسیونی مرکب از فرماندار -رئیس دادگستری - رئیس دارایی یا قائممقام آنها آن قسمت از آگهی‌ها که نشر آن در جراید مرکز ضروری باشد به اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال و بقیه که باید در جراید محل درج گردد بر طبق نظر کمیسیون مرکب از رؤسای روزنامه‌های کثیرالانتشار محلی تقسیم شود. ماده سوم - وزارت دادگستری مکلف است یک نسخه از آگهی‌های ثبتی و دادگستری را که در مجله رسمی نیز باید درج شود برای نشر در روزنامه‌کثیرالانتشار مستقیماً به اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال دارند و در شهرستان‌ها نیز طبق ماده دوم عمل شود. ماده چهارم - وزارتخانه‌ها - اداره کل انتشارات و تبلیغات و کلیه مؤسسات و بنگاههای دولتی مأمور اجرای این لایحه قانونی می‌باشند. قانون فوق که مشتمل بر چهار ماده است در جلسه پنخشنبه سیزدهم تیر ماه یک هزار و سیصد و سی و شش به تصویب مجلس شورای ملی رسید.	
رئیس مجلس شورای ملی - رضا حکمت قانون بالا در جلسه ۱۳۴۴٫۳٫۲۰ به تصویب مجلس سنا رسیده است.	
12 قانون رفع برخی از موانع تولید و سرمایه‌گذاری صنعتی مصوب ۱۳۸۶/۵/۷ مجلس (۵ سال آزمایشی) ماده ۱۱- دستگاههای اجرایی و سازمان‌ها و شرکتهای دولتی موظفند، با رعایت قانون حداکثر استفاده از توان فنی، مهندسی، تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور؛ الف - خریدهای داخلی (اعم از پروژه‌ای و غیرپروژه‌ای) با ارزش بیش از دو میلیارد ریال را از طریق گشایش اعتبار رسالی و با ارزی به نفع سازندگان داخلی انجام دهند. ب - صورت وضعیت کارهای انجام شده توسط پیمانکاران و صورتحساب (فاکتور) فروش سازندگان داخلی را ظرف مدت سی روز بررسی و وجوه آن را به ذینفع پرداخت نمایند. در صورت عدم تأیید صورت وضعیت‌های ارائه شده باید مراتب را با ذکر دلیل ظرف سی روز کتیباً به ذینفع منعکس نمایند. ج - وزارت رفاه و تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه تأمین اجتماعی پیمانکاران طرح‌های عمرانی و غیرعمرانی یا بدون مصالح و با مصالح را صرفاً بر مبنای لیست ارائه شده توسط پیمانکار دریافت نماید.	
13 بخشنامه شماره ۱۰۶۳۸۷۲۰۶-۱۳۸۷/۱۰/۱۴ (بخشنامه به وزارتخانه‌ها، دوسات و شرکتهای دولتی) در اجرای ماده ۲ قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات همچنین بخشنامه‌های شماره ۱۰۵۱۸۰۸۹-۱۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۹ و ۱۰۱۱۰۲۷۲۶-۱۰ مورخ ۱۳۸۱/۶/۷ موضوع دستورالعمل اجرایی ماده مذکور، با توجه به لزوم برگزاری مناقصه در ارجاع فعالیت‌های خدمات مهندسی مشاور، پیمانکاری ساختمانی، تاسیساتی، تجهیزاتی و خدماتی پروژه‌ها توسط دستگاههای اجرایی و نیز به منظور هماهنگی و یکپارچگی در آگهی‌های مناقصه، لازم است الزام قانونی در ارجاع کار به شرکتهای ایرانی و یا مشارکت شرکتهای ایرانی - خارجی (با حداقل سهام ۵۱ درصد ایرانی) به طور صریح و واضح در متن آگهی‌های یاد شده، قرار گیرد. معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور	
<i>کیجوتپی‌لایه‌ای</i>	۳۱

قوانین مقررات برگزاری مناقصه‌مزایده

ماده ۱۴- اسناد مناقصه

الف) تمامی اسناد مناقصه باید به طور یکسان به همه داوطلبان تحویل شود.

ب) اسناد مناقصه شامل موارد زیر است:

- نام و نشانی مناقصه‌گزار
- نوع و مبلغ تضمین مناقصه.
- محل، زمان و مهلت دریافت اسناد، تحویل پیشنهادها و گشایش آنها.
- مبلغ پیش پرداخت و تضمین حسن انجام کار.
- مدت اعتبار پیشنهادها.
- شرح کار، مشخصات فنی بازرگانی، استانداردها، نوع، کمیت و کیفیت کالا یا خدمات.
- برنامه‌ریزی انجام کار یا تحویل کالا.
- معیارها و روش ارزیابی کیفی مناقصه‌گران.
- روش تهیه و مهلت مقرر برای تسلیم پیشنهادها و تعداد نسخه‌های آنها.
- متن قرارداد شامل موافقت‌نامه، شرایط عمومی و خصوصی و ضمایم آن.
- سایر اسنادی که به تشخیص مناقصه‌گزار لازم باشد.

ماده ۱۵- ترتیب و تهیه و تسلیم پیشنهادها

الف) شرکت‌کنندگان در مناقصه پس از دریافت یا خرید اسناد باید پیشنهادهای خود را به ترتیب زیر تهیه و به مناقصه‌گزار تسلیم کنند:

- تهیه و تکمیل اسناد و پیشنهادها.
- تسلیم پیشنهادها در مهلت مقرر در فراخوان مناقصه.
- دریافت رسید تحویل پیشنهادها.

ب) مهلت قبول پیشنهادها در مورد مناقصات داخلی و بین‌المللی از آخرین مهلت تحویل اسناد مناقصه به ترتیب نباید کمتر از ده روز و یک ماه باشد.

ماده ۱۶- شرایط تسلیم و تحویل پیشنهادها

الف) هیچ یک از شرکت‌کنندگان در مناقصه، جز مواردی که در اسناد مناقصه پیش‌بینی شده باشد، نمی‌توانند بیش از یک پیشنهاد تسلیم کنند.

ب) شرکت‌کنندگان در مناقصه اسناد مناقصه و پیشنهادهای خود را باید در پاکت‌های جداگانه لاک و مهر شده شامل **تضمین (پاکت الف)**، **پیشنهاد فنی‌بازرگانی (پاکت ب)** و **پیشنهاد قیمت (پاکت ج)** بگذارند و همه پاکت‌ها را در لاف مناسب و لاک و مهر شده قرار دهند.

ج) مناقصه‌گزار موظف است در مهلت مقرر همه پیشنهادهای ارائه شده شرکت‌کنندگان را پس از دریافت، ثبت و تا جلسه بازگشایی، از پاکت‌ها صیانت نماید. **د)** هرگونه تسلیم، تحویل، جایگزینی و یا پس گرفتن پیشنهاد باید به صورت قابل گواهی و در مهلت و مکان مقرر در اسناد مناقصه، انجام شود.

ماده ۱۷- توضیح و تشریح اسناد

الف) چنانچه شرکت‌کننده در اسناد مناقصه، ابهام یا ایرادی مشاهده کند، می‌تواند از مناقصه‌گزار توضیح بخواهد.

کیجوتپی‌لایه‌ای

۳۲

۳

مناقصه‌مزایه حقوقی

۱. قانون برگزاری مناقصات

ب) توضیحات و پاسخ به پرسش‌های مناقصه‌گران و همچنین در صورت تشکیل «جلسه توضیح اسناد» رونوشت صورت‌جلسه آن مطابق ماده (۲۲) این قانون به طور یکسان برای همه شرکت‌کنندگان مناقصه‌گر ارسال خواهد شد.

ماده ۱۸- گشایش پیشنهادها

الف) پیشنهادهای مناقصه‌گران در زمان و مکان مقرر گشوده می‌شود.

ب) مراحل گشایش پیشنهادها به شرح زیر است:

- تهیه فهرست اسامی دریافت‌کنندگان اسناد، (پیشنهاددهندگان)، حاضران و شرکت‌کنندگان در جلسه.
- بازکردن پاکت تضمین (پاکت الف) و کنترل آن.
- بازکردن پاکت فنی بازرگانی.
- بازکردن پیشنهاد قیمت و کنترل از نظر کامل بودن مدارک و امضای آنها و کنار گذاشتن پیشنهادهای غیرقابل قبول در مناقصات یک مرحله‌ای.
- تحویل پاکت‌های فنی‌بازرگانی به کمیته فنی‌بازرگانی در مناقصات دو مرحله‌ای.
- تهیه و تنظیم و امضای صورت‌جلسه‌ی گشایش پیشنهادها توسط کمیسیون مناقصه.
- تحویل پاکت‌های قیمت و پاکت تضمین پیشنهادهای رد شده به مناقصه‌گزار برای استرداد به ذی‌نفع.

ج) در صورت برگزاری مناقصه دو مرحله‌ای زمان و مکان تشکیل جلسه گشایش پیشنهادهای قیمت، در جلسه گشایش پاکت‌ها اعلام خواهد شد، این مدت فقط برای یک بار تا سقف مدت اعتبار پیشنهادها قابل تمدید است. در این صورت پاکت‌های قیمت در یک لاف لاک و مهر شده توسط دستگاه مناقصه‌گزار صیانت می‌شود. در مناقصات یک مرحله‌ای، پیشنهادهای قیمت بی‌درنگ گشوده و براساس ماده (۲۰) این قانون، برنده مناقصه تعیین می‌شود.

د) دستگاه مناقصه‌گزار مکلف است از مناقصه‌گران یا نمایندگان آنها جهت حضور در جلسه گشایش پیشنهادهای مالی دعوت نماید.

ماده ۱۹- ارزیابی فنی‌بازرگانی پیشنهادها

الف) در مناقصات دو مرحله‌ای مناقصه‌گزار موظف است براساس معیارها و روش‌های اعلام شده در اسناد مناقصه، ارزیابی کیفی مناقصه‌گران و ارزیابی فنی‌بازرگانی پیشنهادها را انجام و اعلام نماید.

ب) در صورتی که بررسی فنی‌بازرگانی پیشنهادها لازم باشد، نتیجه بررسی طی مهلتی که کمیسیون مناقصه معین می‌کند به جلسه بعدی کمیسیون احاله می‌شود و براساس گزارش کمیته فنی بازرگانی، پاکت‌های قیمت پیشنهاددهندگانی که امتیاز فنی‌بازرگانی لازم را احراز کرده‌اند، گشوده می‌شود.

ج) هرگونه ارزیابی فنی بازرگانی، تنها پیش از گشودن پیشنهادهای قیمت مجاز است.

د) پاکت پیشنهاد قیمت مناقصه‌گرانی که در ارزیابی‌های فنی‌بازرگانی پذیرفته نشده‌اند، باید ناگشوده بازگردانده شود.

روزنامه‌های مناقصه	۳۳
---------------------------	----

قوانین مقررات برگزاری مناقصه‌مزایده

ماده ۲۰- ارزیابی مالی و تعیین برنده مناقصه

الف) هنگام ارزیابی مالی، مناقصه‌گری که مناسب‌ترین قیمت را حائز شده باشد، به عنوان برنده اول اعلام خواهد شد و برنده دوم در صورتی اعلام می‌شود که تفاوت قیمت پیشنهادی وی با برنده اول، کمتر از مبلغ تضمین باشد. روش ارزیابی مالی باید در اسناد مناقصه به صورت مشروح با ذکر نحوه تأثیرگذاری ارزیابی فنی‌بازرگانی بر قیمت اعلام شود.

ب) پس از گشودن پاکت‌های قیمت، چنانچه بررسی قیمت‌ها و تجزیه و کنترل مبنای آن لازم باشد، کمیسیون مناقصه می‌تواند بررسی آن را به کمیته فنی‌بازرگانی ارجاع نماید و کمیته فنی‌بازرگانی حداکثر ظرف دو هفته نتیجه ارزیابی را به کمیسیون مناقصه اعلام می‌کند.

ج) پس از گشودن پیشنهادهای قیمت، تضمین برنده اول و دوم، نزد مناقصه‌گزار نگهداری و تضمین سایر مناقصه‌گران بازگردانده می‌شود.

د) در مناقصات بین‌المللی، مناقصه‌گران داخلی نسبت به مناقصه‌گران خارجی ترجیح دارند. نحوه ترجیح مناقصه‌گران داخلی، در اسناد مناقصه قید خواهد شد. مناقصاتی که در آنها رعایت این قاعده به مصلحت نباشد، باید از سوی شورای اقتصاد تأیید شود.

ماده ۲۱- انعقاد قرارداد

الف- قرارداد با برنده مناقصه باید پیش از پایان مدت اعتبار پیشنهادها منعقد شود. این مدت حداکثر برای یک بار و برابر مدت پیش‌بینی شده در اسناد مناقصه قابل تمدید است. بعد از عقد قرارداد تضمین پیشنهاددهنده دوم مسترد می‌گردد.

ب) قرارداد با برنده اول در مهلت پیش‌بینی شده در اسناد، منعقد خواهد شد. چنانچه برنده اول از انعقاد قرارداد امتناع نماید و یا ضمانت انجام تعهدات را ارائه ننماید، تضمین مناقصه وی ضبط و قرارداد با برنده دوم منعقد می‌گردد. در صورت امتناع نفر دوم، تضمین وی نیز ضبط و مناقصه تجدید خواهد شد.

فصل چهارم- مقررات مناقصات

ماده ۲۲- شرایط ارسال اسناد و مکاتبات

ارسال مکاتبات یا اسناد مرتبط با مناقصه موضوع ماده (۲۰) این قانون در صورتی معتبر است که فرستادن آن جز در موارد تغییر نشانی یا محل، قابل تصدیق باشد، مانند پست سفارشی، تلگرام، تلکس و نظایر آن.

ماده ۲۳- مستندسازی و اطلاع‌رسانی

الف) دولت موظف است ظرف مدت یک سال بانک اطلاعات و پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات را ایجاد و اطلاعات و اسناد زیر را ثبت و نگهداری کند:

- فراخوان مناقصه.
- نام و مشخصات اعضای کمیسیون، مناقصه‌گران و حاضران در جلسات مناقصات.
- خلاصه اسناد مناقصه.
- روش و مراحل ارزیابی کیفی مناقصه‌گران و نتایج ارزیابی آنها.
- صورت‌جلسات و نتایج ارزیابی‌ها.
- نام، مشخصات و نحوه انتخاب برنده یا برندگان مناقصه.

کیجوتپی‌لایه‌ای

۳۴

قوانین مقررات برگزاری مناقصه‌مزایده

